

Til stede: Tor Glistrup, Leiv Prestegård, Jette Luneman Hansen, Gaute Baarøy, Margunn Rognås, Roald Vaage, Svein Arne Trengereid, Terje Simonsen, Christan Nicolai Bruun, Mariann Dalen Husveg, Morgan Alangeh, Haakon Kyrkjebø Nybø, Odd Naustdal, Eirik Texe, Aksel Florvåg Ringdal, Arne Jæger, Ole-Jørgen Johannessen, Trond Lygre

Sted: Lars Hillesgate 19

Dato/klokkeslett: Torsdag 2. november 2023, kl. 18:00 – 20:30

Møteleder: Gaute Baarøy

Temamøte om sikkerhet og forsvar

Temamøtet om sikkerhet og forsvar hadde to innledere, Tor Glistrup og Morgan Alangeh. Tor Glistrup er initiativtaker til møtet. Han er medlem i Bergenhus Arbeiderpartilag og i Forsvarspolitisk utvalg i Arbeiderpartiet i Bergen. Morgan Alangeh er styremedlem i Bergenhus Arbeiderpartilag.

Tor Glistrup innledet om Forsvarskommisjonen av 2021, NOU 2023 14: Forsvar for fred og frihet. Tor snakket om rapporten, dens forslag, om totalberedskap; utfordringer og anbefalinger. Videre kommenterte han Forsvarspolitisk utvalg i Arbeiderpartiet i Bergen sitt forslag til regjeringen knyttet til NOU 14.

Deretter innledet Morgan Alangeh om «Konturene av en sosialdemokratisk forsvarspolitikk». Morgan kommenterte overordnet om hvilke hensyn, avveininger og verdier som burde være en del av debatten når vi i Arbeiderpartiet diskuterer forsvarspolitikk med forankring i verdisettet vårt.

Debatt:

Etter innledningene ble det åpnet for debatt. Følgende medlemmer tok ordet i debatten: Leiv Prestegård, Jette Luneman Hansen, Gaute Baarøy, Margunn Rognås, Roald Vaage, Terje Simonsen, Christan Nicolai Bruun, Morgan Alangeh, Odd Naustdal, Eirik Texe, Aksel Florvåg Ringdal, Ole-Jørgen Johannessen, Trond Lygre, Tor Glistrup.

Diskusjonen inneholdt mange temaer knyttet til NOU-rapportens konklusjoner og utfordringene knyttet til en sosialdemokratisk samfunnsforståelse.

For eksempel var disse temaene presentert fra flere og belyst fra ulike vinklinger:

1. Forsvaret, beredskap og klimautfordringene
2. Verdi og sårbarhetsvurderinger
3. Utdanning og kvalifisering

1: Pandemien avslørte store mangler i beredskapen i samfunnet, f.eks. knyttet til tilgang på medisiner. Både Europas og USAs beredskapslagre er i ferd med å tømmes. Produksjonen av utstyr går for sent, i tillegg til at bedrifter vurderes å flyttes utenlands. Det foreslås et investeringsfond for å bygge opp forsvaret og for å unngå inflasjonsdrivende konsekvenser av investeringer i forsvaret. Det trengs en gjennomtenkt, seriøs og troverdig opprustning av forsvaret, og viktig at forsvaret ikke overstyres politisk. Hvilke typer utstyr trengs, hvor, og en strategisk plassering av utstyr og personell.

Forsvaret må selv bestemme dimensjonering på opprustning og ha en klar strategi på hva vi ønsker å forsvare. Hva trenger vi? Fartøy, droner, eksempelvis. Sendingene til Ukraina har vært medvirkende til nedbyggingen av forsvaret. I en endringstid, krig i naboland, utvidelse av NATO, dyrtid, klima som krever endringer i distribusjon og bygging f.eks., er det viktig å huske at vi ikke har særlig glede av god tannhelse og restaurantmiddager hvis vi ikke har frihet.

2: Å se medmennesker som våre likemenn, og forsvare den nordiske livsstilen: referanse til møtet mellom de nordiske hærsjefene i Finnmark i 2022. Sårbarheten til Finnmark: vi må ha kontroll på Finnmark, ikke gi fra oss dette området, og ikke tro at det ikke er strategisk viktig. Det påpekes at vi må forberede et forhold til Russland etter Ukraina. **Folkeretten** må alltid prioriteres først og alltid være retningsgivende.

3: Stort fokus på dette punktet. Forsvaret blir sett som den beste institusjonen for et jevnbyrdig samfunn og med stor vekt på dannelsesaspektet, og er også grunnsteinen i forsvaret. Det ble påpekt at førstegangstjenesten er en nødvendig mobilisering i samfunnet, og at sosialdemokratiet bør sørge for at verneplikten opprettholdes og styrkes. Det påpekes også at kvoteringen innen førstegangstjenesten innebærer at gutter som ønsker å delta, ikke får dette, og at kvoteringssystemet enten bør endres eller avskaffes for å muliggjøre deltakelse for flest mulig.

Verneplikten ses som nødvendig for å utvikle og understreke: **jevnbyrdighet i samfunnet, betydningen for dannelse, utvikling og opprettholdelse av motstandsvilje, utholdenhet, og betydningen for beredskapen.**

Det pekes på behovet for å utvide plassene i førstegangstjenesten og satse på utdannelsesmulighetene i forsvaret.

Fokus bør i stor grad være på førstegangstjenesten, heimevern og samfunnstjeneste. Mangelen på personell i mange ulike roller i samfunnet påpekes: forsvar, helse, skole. Dette krever en helhetlig forståelse, et fokus på å rekruttere folk til nødvendige roller i samfunnet.

Øvrige innspill kom fram i debatten:

- Innføre allmenn verneplikt, militæret eller siviltjeneste. Verneplikt er sosialt demokratisk. Her læres mestring. Alle ungdommer bør gjennomgå en form for verneplikt.

- Forsvaret har altfor stort etterslep, vi er syltynne på luftvern.
- Vi har hatt dyp fred. Forsvaret er bygget på tillit, men det er ikke lenger nok
- Norge har levd under «just in time» prinsippet. Alt kunne bestilles med hurtig levering. Slik er det ikke lengre. Nå er det mangel på forsvarsmateriell og ammunisjon og det er dyrt.
- Vi har solgt ut/ gitt til Ukraina mye forsvarsmateriell. Våpenindustrien har problemer med å produsere grunnet mangel på komponenter til produksjon. Vi har lite beredskapslager, og er derfor sårbare. Vi har få fly og ubåter. Vi blir overvåket av droner og ubåter.
- Nordøstpassasjen vil i større og større grad bli brukt, det vil få konsekvenser for Norge.
- Vi må igjen få opprettet en forsvarskomiteé